

MEKKESTŐRŐG
28
KIADÓHIVATAL:
SOPRON.
Müller P.-u. 1. Tel.: 175

LEVÉLCIM:
SOPRON I.
PÓSTAFIÓK: 81.

FELSŐDUNÁNTULI HÉTFŐ

POLITIKAI, TARSADALMI ES SPORT-HETILAP

HÉTFŐ 1944. május 29.

Előfizetési árak:

NEMETORSZAGBAN

Egész évre RM 12,-

Fél évre . . . 6,-

Negyed évre . . . 3,-

A magyar csapatok Kolomeától nyugatra visszaverték a szovjet támadásait

A MTI jelenti: A honvédezer-
kar 13. számú hadijelentése közli:
Kolomeától nyugatra erős szovjet
kötélekek támadták a magyar csap-
tákat, de a támadásokat minde-
nütt visszaverték. A honvéd és a

német csapatok szívós elhárító
harcokban megállították és kiin-
duló állásaikba visszavetették az
ellenséget. Az ellenség vesztesége
úgy emberben, mint hadianyagban

igen tekintélyes.

A többi arcvonalzakaszon csak
élenk felderítő és tűzérési tev-
kenységet jelentenek. Ezek során
több ellenséges vállalkozást ver-
tünk vissza.

Tegnap délben nagy légi harcok voltak Németország fölött

Pénteken délben északamerikai
repülőkötelékek nagy erővel be-
repültek Északnyugat-Németor-
szág fölé, ahol súlyos légi harcokra
került sor. Már az első jelentések
szerint lelőttek a németek 12
négymotoros bombázót.

A közép-német térségben pénte-

ken nagyobbarányú légitámadás volt
ellenes repülőkötelékek és né-
met vadászok között. Az északné-
met öböl felett berepült ellensé-
ges légikötelékeket is eredménye-
sen támadták a németek.

A német légierők az ellenséges
kötelékek visszarepülésekor to-

vább támadták a pénteken délben
berepült északamerikai terror-
bombázókat, amelyeket nagyszá-
mú vadászkötelék kísért. Az ellen-
eséges kötelékek újabb vesztesége-
ket szenvedtek. Heves légi harcok
voltak Északnyugat-Németország
felett is. (MTI)

Rommel: A La Manche a háború legnagyobb tömegsírja lesz

Berlin, május

Halleben, a Német Távirati
Iroda katonai munkatársa idézi
Rommel vezértábornagy egyik ér-

dekes megjegyzését. Rommel ve-
zértábornagy kedden megse-
mélte a norman partokon a német
védelmi műveket, kijelentve, a
német berendezések készen állnak

arra, hogy tüzet és pusztítást zú-
dítsanak minden partraszálló vál-
lakozásra. Akkor a La Manche-
csatorna lesz a háború legnagyobb
tömegsírja. (MTI)

Belgrádot és Ploestit bombázták északamerikai repülők

Északamerikai bombázókötelé-
kek csütörtökön terrortámadást
inteztek Délkelet-Európa ellen.

Főleg Belgrád és Ploesti városa
szendvedt a támadástól. Épüle-
tekben károk keletkeztek, a lakos-

ságnak veszteségei voltak. Német
és román légharítók 35 ellensé-
ges terrorbombázót lelőttek. (MTI)

Inönü fogadta Papen nagykövetet

Ankara, május

(NST) Izmet Inönü török állam-
elnök szerdán reggel kihallgatáson

fogadta Franz von Papen ankarai
német nagykövetet, aki nemrég
tért vissza Berlinből állomáshe-

lyére. A kihallgatásnál jelen volt
Numan Menemendsoglu török kül-
ügyminiszter is. MFI.

Külföldi érdekességek . . .

A Wilhelmstrasse legutóbbi
sajtóértekezletén néhány külföldi
levelező szóba hozta bolgár és gö-
rög kommunisták oly irányu
egyezmények kérdését, mely
balkáni szovjetkörtársaságok unió-
ját célozná. Schmidt követ megál-
lapította, hogy bármilyen szen-
zációsnak is tűnjék fel az egyez-
mény, teljesen valószínűnek lát-
szik. A konferencia további során
foglalkozott a Nove Vreme „Hadi-
foglyaink méltó válasza” cikké-
vel, mely leírja, hogy szerb hadi-
foglyok az angol és amerikai vö-

röskereszt csomágjait azzal a meg-
jegyzéssel utasították vissza,
hogy nem fogadják el ajándékot
és adományt azoktól, akik asszo-
nyaikat, gyermekeiket, anyáikat,
nővéreiket, szülőiket és testvérei-
ket Belgrádban bombákkal meg-
ölték. Az értekezlet végén meg-
említést nyert még Sforza kineve-
zése a fasiszta bűntények meg-
büntetése kormánybiztosává,
amiben az érdekesség az, hogy az,
hogy az angolok és a szovjet újab-
ban egy arisztokratát használnak
fel likvidációs módszereik megva-

lósítására. Az olaszok elleni GPU
halálos ítéletek arisztokrata alá-
írójaként Sforza gróf méltó módon
folytatja politikai pályáját szen-
tiltásában.

A „Fritt Volk” a szovjet Nor-
végára támasztott igényeit a bol-
sevista világhatalomra való törek-
vés keretébe állítja bele. Világos,
hogy Sztalin minden álcázás elle-
nére is hű a bolsevista világhatal-
mi célokhoz. Naiv dolog azonban
azt hinni, hogy a szovjet győzel-
me esetén megelégedne Európa

megszállásával és bolsevizálásával.
Feltétlenül tengerentúltra töreked-
ne s itt Norvégia ugródeszkául
szolgálja. A Brit-birodalom e ter-
veknél nem jön számításba, mivel
belső gyengeségének az USA-nak
csupán függeléke. Norvégiát mind
három szövetséges hatalom meg-
szállná, de természetesen csupán,
hogy a legerősebb a három közül,
a szovjetunió szöröstől-bőröstől
felfalná. Norvégia „felszabeditása”
amint az angolszász propaganda
olyan csábítón hirdeti csupán a
norvég nép leigázásához és puaz-
tulásához vezetne, jegyzi meg vé-
gül a lap, ha egészséges erőt nem
az európai sorsközösség útját vá-
lasztották volna.

A Newyork Times gazdasági
szakértője a háborús adósságok
kérdését tárgyalta lapjában és
megállapította, hogy a mostani
185 milliárdos államadósság a
háború végére legalább 300 milli-
árd dollárra fog emelkedni és ez-
zel a mostani 3.6 milliárdos kam-
matteher 6 milliárd dollárra emel-
kedik majd, ami megfelel a kor-
mány normális háború előtti ki-
adásainak. Hozzáfüzi, hogy egy
nagy hadsereg és haditengerészet
fentartása az évi kormánykiadások-
kat feltétlenül 17 milliárd dollár-
ra növelhetné. Érthető tehát,
hogy sokan kérdezik, vajjon elbir-
ja-e Amerika ezeket a terheket, s
ha igen, vajjon kihatással lesz-
nek-e az amerikai életre?

Az „Arriba” c. spanyol lap Tag-
liatti Badoglio-párti miniszter
moszkvai utazásával kapcsolatban
megjegyzi, hogy ez az utazás is
élenk bizonyítja, mennyire Sztal-
in az ura a Földközi-tenger térsé-
gének. Szinte ijesztő, hogy a
szövetségesek minden véletlen
diadala; mennyire Sztalinnak
kedvez. Moszkva lobogója lebeg
Algier, Délolaszország, Jugoszlá-
via és Görögország felett. Felvető-
dik az a kérdés a szövetségesek
nem tudják, vagy nem akarják
ezt megváltoztatni?

A görög belügyminisztérium
újabb listát közöl a görögországi
kommunista borzalmakról, me-
lyek elsősorban a paraszti-lakos-
ság és falusi intelligencia ellen
folytak. A bandák áldozataikat
nagyreszt alattomosan és borzal-
mas kínok közt ölték meg. A bel-
ügyminisztérium kijelentette, hogy
az áldozatok listája ezzel nem zá-
rult le és a bandák dühe minden
hazafi ellen fordul. Ezekre rug-
az áldozatok száma.

Az ember 12 napig, a bogár 1200 napig él táplálék nélkül

Minden ember fantáziáját foglalkoztatja a kérdés, hogy hány napi éhezés után pusztul el egy-egy élőlény? Megdöbbenünk például, amikor egy teljesen szarupikkellyé száradt poloskatetem táplálékhoz jutva életre ébred. Érdekes az is, hogy a hosszú évig, — sőt évtizedekig — száraz főfenekek árvíz, vagy bő esőzés alkalmával újra tóvá változva apró halaknak ad életet. A halak a hosszú évek előtt lerakodott ikrákból keltek. A halakra tehát évtizedig konzerválja magában azokat az anyagokat, melyekre a fejlődő halporontyunk szüksége van.

A madár kilenc napig képes üres gyomorral élni. A madaraknál az éhhalál azonban csak akkor állhat be, ha tegyük fel, kalitkában felejtik, vagy olyan szobába repül véletlenül, amelynek bezárják az ablakát és nem mennek be, hogy a haldokló madarat észre vegyék.

Az ember pontos kísérlet alapján tizenkét napig bírja ugyan táplálék nélkül, de a gyakorlatban nagyon kevés ember szervezete állja ki ezt az időt. A tizenkétnapos koplalást csak az erős szervezetű és izomzatú ember bírja, mivel nagymennyiségű tartalékával rendelkezik. A gyerek, öreg, beteg és megviselt szervezetnek 2—3 nap is elegendő ahhoz, hogy összeessen, — esetleg bekövetkezzen éhhalála. A régebbi időkben divatos koplaloművészt csalánon alapult. Gandhi éhségsztrájkjai sem értendők szó szerint. A 74 éves agastyán nem hagyja teljesen elszikkadni beleit. Gyümölcsnedvet és vizet a legmakacsabb éhségsztrájk alkalmával is elfogad.

A kutya húsz napig vonaglik, míg szomorú végelgyengülésben megadja magát a halálnak.

A béka kerek egy esztendeig bírja az éhezést. Csaknem elszárad a végén. Azért tud pincék és kövek repedésében hosszú ideig megtartani.

A teknősbéka éhségsztrájkja legvégén. Majdnem két esztendeig, — 500 napig bírja táplálék nélkül. A kigyó 800 napig él, — illetve van élet összezugorodott testében.

A hal — de, nem a szárazra vetett hal — pontosan 1000 napig képes táplálék nélkül úszkálni, ha a véletlenség folytán olyan medencébe vagy tóba kerül, ahol semmiféle moszat, bogár, féreg vagy növény nem található.

A bogár több mint három évig, — 1000 napig marad életben tápanyag nélkül. Szervezete szaruszerű páncélszárnyakkal, borítékkal, pajzsokkal és gyűrűkkel védett. Majdnem csontszerű, szívós, — tehát mumifálásra kiválóan alkalmas.

EGYÖNTETŰ FELFOGÁS

- Hallottam, több ügyvéddel is tárgyaltál az ügyed érdekében. Mi a helyzet?
- Mind a háromnak tökéletesen egyforma volt a jogi véleménye.
- Ugyan mit mondtak?
- Hogy fizessék le előre 100 pengőt, akkor hajlandók tovább tárgyalni.

Ünnepi műsorok pünkösdkor a soproni Városi Moziban!

Május 25—28-ig:

Május 29—31-ig:

Csodarepülő

A legjobb vigjáték.

Fedora

A legszébb dráma.

Halálváros Ukrajnában...

Parancsot kapott az ezred, hogy szélhelyét tegye át J... városkába. Ez a város arról nevezetes, hogy a vörös orvlövészek kedvenc találkozó helye. Lengyel és ukrán lakosainak élete nem egyéb, mint rettegés az otthonukért, az életükért. Nem is olyan régen, rendezett szép város volt, villanytelepe volt, nagy gözmalma, hatalmas templomai, és üzletnegyedei. Ma már mindez a múlté. A lakosság olajmécsestől világít, gözmalma romokban hever, a templomok pusztá falaikkal, bedeszkázott ablakokkal merednek az égnek. Minden második ház tövig leégve, vagy feldulva, kifosztva. A vörös orvlövészek gondoskodnak arról, hogy a város egyetlen ősz pópájának bőven legyen dolga. Itt a családi temetések a divatosak. Ugy is temetik el a halottakat közös családi sírba.

En is láttam ilyen elpusztított családi otthont. A férfi átvágott nyakkal a konyha kúszójában, a feleség négy éves kis gyermekével az ágyban feldarabolva, egy kis apróság pedig a fal mellett a földön feküdt felismerhetetlenségig összeroncsolva. Fölötte a fehér falon nagy véres folt éktelenkedett. A berendezés pozdorjává zuzva, lábasjóságnak se híre, se neve. Az épület falán vérrrel írott üzenete a vörös banditáknak. Körülbelül ilyen volt a kép, ami élelem tártult.

Ide kellene, hogy eljöjjenek a hangoskodók, azoknak a kultúrmenteseknek fiaik, akik segédkeznek nyujtanak ehhez az aljas munkához.

Hiszem, hogy arra gondolnának ők is, amire én, vajjon holnap nem az ő szereteteikre kerül a sor, ha szabadkezet biztosítanak ennek a gyilkoló hordának. Az az állam, amelyik ilyen kegyetlen, minden emberi méltóságból kivetkőzött fenevadakat tenyészt ki és uszít rá békés emberekre, az szerződés ide, szerződés oda, a civilizált világ megsemmisítésére törekszik, legyen az a világ ma még ellenséges, vagy baráti. Itt főlegessék a szavak, beszélnek a tények. Akik kételkednek, jöjjenek ide személyesen meggyőződhetnek a valóságról.

Amikor ezredünk ezt a várost három kilométerre megközelítette, a tábori tüzérség és az aknavető század mintegy 50 lövést tett. Ügyelték azonban arra, hogy a lövedékek a város széléin lakatlan területen csapódjanak be. Az orvlövészeknek ez is cél volt biztatásul arra, hogy hanyatlomok elmeneküljenek. A cél az volt, hogy a környező erdőkbe ugrassák őket s itt majd megtörténik a végleges leszámolás anélkül, hogy ezt a sokat szenvedett lakosságot további bánatalom érné.

Ugy is történt. Mire előérseink, felderítő járőreink beértek a városba már csak üres házakat találtak. A banditáknak nyomuk sem volt, sőt a tüzérségi tüztől való félelmében még a lakosság is elmenekült, a közelben levő vasuti támpontokon keresett menedéket, sokan pedig a környező falvakba szaladtak szana-szánjé. Üres volt az egész város. Sötétbe borult házak, itt-ott még füstölő romok, nagy üres csönd mindenfelé.

Reggelre azonban megváltozott a helyzet. Valóságos népvándorlás indult meg. A lakosság megtudta, hogy magyar katonaság érkezett városunkba: azonnal visszatértek otthonaikba. En az elszállásoláskor egy orvos házába kerültem, aki kis fiával, feleségével már fél éve nem látta a saját házában. Egy közeli községbe gyalogoltak minden délután az asszony szüleihez és másnap virradatok tértek vissza otthonukba. Ezt a kényszerétát nagyon sokan megtették az orvlövészekről való félelmükben.

Amikor bejelenttem, hogy szobára van szükségem, mert náluk fogok lakni, de sem tudom írni azt az örömet, amivel ezt a hírt fogadták. Hogy magyar tiszt fog lakni a házukban, magyar katonaság a városukban! Tudták, hogy ez számukra a békét, a vörös fosztogatók uralmának a végét jelenti. A fiatal asszonyok sajtókezüleg rendezte be szobámat, surolta fel a padlót és közben folyton csacsogott, folyton me-

sélt, elfeledkezve arról, hogy én talán nem is egészen értem az ő nyelvét. Addig beszélt, addig mutogatott, hogy végre mégis csak megértettem, hogy ő most milyen boldog, hogy ma már ők is idehaza alszanak, hogy nem kell gyalogolni és hajnalban kelni. Apró kis fehér keze egészen kivörösödött a surolásban, de ő csak nevetett boldogan, a szeme örömtől csillogott, beszélt, mesélt a végtelenségig.

Később körülnéztem a városban. A szomszédos ház egy lengyel mérnök tulajdona. Valamikor a helybeli villantelep főmérnöke volt, ma mint ablaküveges keresi kenyerét. Az orvlövészek gondoskodtak arról, hogy a város sötétben maradjon, felrobbantották a villanytelepet. Nem szeretik a fényt, a világosságot, éltető elemük a rejtelmes sötétség. Csak ilyenkor lehet orvul támadni. Különleges ironiája a sorsnak, hogy ez a mérnök ma táblaüveges szabdálásánál használja mérnöki vonalzóit. A harmadik ház lakásomtól füstölő romhalmas, tegnapelőtt gyújtották fel a partizások.

Az utcákon ögyelgő, rongyokba burkolt emberek, asszonyok, gyermekek. Igazi szenvedő áldozatai a mai véres, kegyetlen háborúnak. Olyan ez az egész város, mint egy nagy temető, ahova koldusok hada telepedett le és várják a jászivú adakozót. Az adakozók most mi vagyunk, magyar honvédek, mert elhoztuk számukra a békés életet, a vagyon- és életbiztonságot.

Megfigyelések az időjárásban

A legismertebb német meteorológusok megállapításai szerint az időjárási feltételek alapelvei magábanvéve igen egyszerűek. Ha pl. földünket egy „melegítőgépezetnek” képzeljük, el, úgy annak fűtése az egyenlítő körül történik és a sarkok felé a melegítés egyre csökken. Ebből következik, hogy földünket kétféle áramlat uralja, éspedig egy melegáram az egyenlítőtől a sarkok felé és egy hidegáram a sarkoktól az egyenlítőig. Ez nem csupán szürke teória, mert ezek az áramlások tényleg megfigyelhetők pl. a trópusi tengerek passzál-szelei formájában. Az időjárás tehát nem egyéb, mint erme kétféle áramlások állandó harcra. Azonban a különféle természeti adottságok, tengerek, folyók, és völgyek, a kontinenseken belül az időjárást nagymértékben befolyásolják. Ennek ellenére a meteorológusok fáradságot nem kímélve a különböző állomásokon végzett megfigyelé-

sekkel, stb. igyekeznek az időjárást a lehetőség szerint előre is megállapítani. Megfelelnek a valószínűságnak egyes, a nép száján élő időjárási megfigyelések, így pl. a „fagyosszentek”, amelyek tudvalevőleg évente kisebb eltérésekkel pontosan megisméltődnek. A rendkívül hideg telek tudományos megfigyelések szerint a légáramlások körforgási zavaraira vezethetők vissza.

EGY PERC MOSOLY.

- Ismeri a Lilit véletlenül?
- Ismerem. Miért? Mi van vele?
- Szép szőke haja volt és ijedtében hirtelen megöszült.
- Az mind semmi! Ismeri az anyósomat?
- Ismerem. Miért? Mi van vele?
- Szép fehér, ősz feje volt, ijedtében beszaladt egy fodrászüzletbe és koromfekete hajjal jött ki!

Mézeskalács

Régi búcsúk kedves emlékei elevenednek meg ismét a patinás hangzású szóra, talán van, kinek elmúlt ifjúsága jut eszébe, mikor még mézeskalács szívet kapott, vagy adott ajándékba. Régi idők járnak eszünkben.

Ma megint előkerült maga a mézeskalács is, a csokoládé eltűnése ismét a közönség elé engedte lépni. A háborús idők újból a régi rokka mellé ültették már sok helyen a nöket, faluhelyen ismét tilolják a gyékényt. Így került ma ismét használatba nagyanyáink anyáink „siflibabá”-ja, nagyapáink, apáink „siflihuszár”-ja. Már a karácsonyán is mézeskalács himbálódzik; húsvétkor csokoládényuszi helyett megjelent a mézeskalácsból készült Mikuláskor pedig ugyancsak egyre elterjedtebbek a mézeskalács Mikulások, vagy a német hatásra átvett Krampuszok. A legszebb és legkedveltebb forma azonban a szív, mit mindig a szerelem jeleként nyújtott át a legény választottjának.

A mai mézeskalács azonban sokkal egyszerűbb, mint elődei voltak. A XIX. században a negatív mintába nyomták a már elkészített tésztát, s azután sütötték ki. A mintát mindig maga az iparos metszette, faragta fából, s ezért jellemző arra a vidékre a dísz, mely a mintán van.

Később már egyszerűbb lett a forma. A díszítés negatívja elmaradt, és csak az (k) alak, a szív, huszár, kard alakja készült el negatívban. A dísz különböző színű ráfolytatott cukor képezte, hogy még egyszerűbb legyen a mézeskalácsra gyárilag előállított képet ragasztottak. Eleinte az üresen maradt helyet még díszítették, később azonban ez is elmaradt, s csak a kép van rajt a mézeskalácson.

Nem is annyira Magyarországon, inkább külföldön terjedt el vallásos jelenetek ábrázolása. Igen általános a prágai kis Jézus ábrázolása finom rokokó ruhában. Olyanformán ábrázolva, mint a Dorkos-templomnak régen a szentélyben, ma a baloldali főbejárat mellett lévő kápolnában elhelyezett szobrocška mutatja. Kedvelt ábrázolás a Krisztus születése és a háromkirályok imádata. Az egyszerű mester az egyik ilyen mintán, hogy az alakok mezev mozdulatai közé életet is vigyen, úgy állította be az egyik csacsi, amint éppen elbőgi magát.

A magyar mézeskalácsosok azonban sokkal inkább szeretnek betyárt, huszárt, kardot, pólýsbabát és szívet ábrázolni, sőt egy XIX. századbeli sárvárkörtényéki minta még egy jó hatalmas olló formáját mutatja.

A magyar mézeskalács tehát mindig erősen és sajátosan magyar s így a népi díszítések közé tartoznak. A régi minták mind a hatalmas magyar díszítő készségről tesznek tanúságot, melyek még a mesterember lelkében is éltek.

Május 26-31., Péntek-szerda.

Hangulatos tárgy magyar vigjáték!

Viharbrigád

Főszereplők: Bordy Bella, Sárdy János, Kiss Manyi, Pethes Ferenc, Maklár Zoltán, Vágóné Margit

a soproni Elite Mozgóban.

Légiriadó alatt egy régi pincében

— Jó lesz lemenni a pincébe, — mondja valaki. — Mert, ha eltalálja magukat egy bomba, vagy szilánk, bizisten ráíratom a sirkövkre: „Kiváncsi volt”...

— Irassa ezt: „A pince hideg volt”.

— Na mindegy, le kell menni; ez kötelességünk.

Az ősrégi, boltíves pincében már együtt van az összeszokott társaság.

A művészien faragott, gyönyörű régiség-székeket érdemes megcsodálni, mielőtt leülünk. Tulajdonképpen menteni hozták le ide a mély pincébe.

Vaszili, a lengyel kéményseprő is megnézi s megjegyzi:

— A VIII. Henriknél láttam ilyen székeket...

— Melyik felséget kerülgette, hogy olyan jól tudja? — kérdi valaki.

De senki sem nevet; nyomott a hangulat. Egy szép dáma lábai úgy remegnek, hogy hallhatóan kopogtatják a deszkát, amelyhez hozzáér a cipője.

Uj „vendég” is érkezik: Peti ökvúvászaga; a sárgásvörös nagy kutyus is lesétál nagykomótosan. Senki sem mondta neki, hogy jöjjön, de érzi, hogy a szírenázás nem jelenthet jót s mindig lejön.

Pontosan az ajtó előtt képletesen kapar egy kis fekvőhelyet, eredménytelenül, aztán összegömbölyítve magát, igyekszik aludni.

Hirtelen leszalad egy asszony is s mert nem néz a lába elé, rálép a kutyára. Peti, csak úgy barátságosan, de — bekapja a bokáját. Nem mindegy az illetőnek. Felkiált, de torkán akad a szó, mert amikor felnéz, szembetalálja magát Vaszili kormos képével. A sötétben csak a szeme fehérje villog s csak a szája piroslik ki a képéből.

— Az ördög a krampusz pófáját, — tör ki a kárvalottból. — Magának is pont ide kell állnia? Majd meghaltam ijedtemben, előbb a kutya, aztán maga is.

— De hiszen én nem hártám meg magat — ingerkedik a lengyel a fiatalasszonnyal. Igalmunkban elfelejtettük felegyujtani a villanyt.

— Na most már barátságosabb. — Vaszili, ha éjjel riadó lesz, ki ne menjen az utcára; néger ejtőernyősnek nézhetnek — sajnálgatja a kedves barna csitri.

Vaszilinak máma jókedve van. Az előbb Szent Flórián tiszteletére lehajtott egy pohár bort. Lehet hogy kettőt is, mert a szája körül eléggé lekopott a kórom s piroslik a csőre.

Nem mindig jókedvű Pan Vaszili. Na elfogja az árvaság, akkor „sírok mint kisbornyú”, mondja.

A megjedtt asszonyok másról se beszélnek, mint bombáról és a várható esetleges támadásról.

Irányítani kellene a hangulatot. Beszélteni kellene Vaszilit, aki úgynevezett „jó pofa”, az ilyen kifejezések, mint „cirkszt csinálni”, „vacakolni” stb. is fellelhetők beszédében.

Most éppen a soproni „sang-hai” bort dicseri. De a bor csak úgy jó, ha előtte „itatást” etetnek az emberrel.

— Mi jót evett Vaszili?

— Oh, valami nagyszerűt. Disznótüdőgyulladás ettem.

A nevetés görbéje „felfelé haladó tendenciát” mutat.

— Az peisli magyarul. — oktatja a csinos barna bakfia. Majd odasugja nekünk: máma jókedvű a Vaszili, ugrassuk be, — jósolni is tud — talán kötélnek áll. Legalább nevetünk.

— Milyen okos ez a kis Anni csitri.

Vaszili felnyujtom a tenyerem.

— Vaszili... hallom, a boszorkánymesterséghez is ért. Most meg kell mondania, eltalál-e a bomba, vagy sem?

— Olyan a keze, mint zseblóvajnak, — kezdi a lengyel. A továbbiakban megjegyzi, hogy ha tovább is lenézem, kritizálom a „férfiakat”, csak egy „vin trutli” kapok. És akkor nem leszek nagyságos, — csak picinységes.

A jelenlevő jóképű egyetemistát is beugratjuk, a jó hangulat kedvéért legyen ő is áldozat, ha rajtunk nevetnek is majd, de nevetnek legalább. Néha az ima segít, néha a nevetés.

Az egyetemista ölébe egy lakkoffert teszünk, mert Vaszili most már kártyából jósol. A kormos lapok a zsebéből kerülnek elő. Kirakja a kártyákat:

— Nézzé úr kérem... maga némsokára kátona lesz. De nem sokáig. Akkor hazajön és megnősül. Léss felesége. De nagyon gazdag! Az egész családba magának lesz a legtöbb pénz és vagyon. Dolgozni sem köll majd, de nagyságos akkor is akar majd dolgozni, mert már ilyen. Az asszony sokat fog sírni, amikor nem látja.

— Ott fogsz majd sírni, ahol senki se lát — éneklük kórusban a barna és szőke kislányok, hogy mérgecségek.

— Mert kellene sírnia a feleségemnek?

— Mert maga búszke és szeret parancsolni. Az asszony csak szót fogad, Mert ilyen lesz.

— De... nagyságos kérem... ha akarja, mondok igazságot is. Szabad?

— Mondja pan Vaszili.

— Bocssáson meg nagyságos, de fordulva lesz a dolog...

Kitör a nevetés.

Vaszili nem zavartatja magát, hozzátesszi:

— A nő nagyon gazdag és nagyon bécületes nő lesz.

Kórusban nevet mindenki.

Az egyetemista felkel, leteszi a koffert:

— No elég volt. Keressen más áldozatot.

Vaszili talál. Hallgatjuk. Jókat nevetünk, s mulik az idő.

De azért, amikor megszólal megint a szíréna, nem mondjuk azt, hogy „kár, hogy vége a riadónak”.

Újságpapírgondok Angliában és Amerikában

Angliából és az Egyesült Államokból egyidejűleg érkezett a jelentés, hogy az újságpapírossal való ellátás még szűkösebb lesz és további korlátozásra van szükség a lapoknál. Angliában az újság amugy is ritka cikk lett már. Két lap kivételével az összes többi lapoknak már csak négy oldalnyi terjedelmük van, az azelőtt 24-30 oldalal szemben. Több mint egy év óta a lapok egykori szükségletüknek csak 20 százalékát kapják meg és így új előfizetőket már föl sem vesznek. Az utóbbi időben az újságpapírbehozatal ismét csökkent, úgyhogy nem volt biztosítható a heti 4300 tonna papíros. Ezért az adagok újabb leszállításával kell számolni. Az angliai új-

ságpapírhiány főként arra vezethető vissza, hogy a régebbi és közel-fekvő skandináv és balti szállító államok kiestek és ennek folytán papírost csak Kanadából lehet behozni, ami jelentős tonnatartalmat vesz igénybe. Emellett Kanadában magában is visszaesett a papírgyártás. Ez az utóbbi körülmény okozza, hogy az amerikai újságoknál is érezhetővé vált a papírhiány. Itt is állandóan csökkentik a terjedelmet. Több nagy lap azonkívül, így például a New York Times is újszólólván megszüntette a New York városán kívül történő terjesztést. Legújában pedig már az oldalterjedelem csökkentésére is sor kerül.

Hírek mindenfelől

— BUKARESTBŐL TIZEZER GYERMEKET ELSZÁLLITANAK VIDÉKRE. Bukarestből jelentik: Az Antonescu tábornagy felelőse vezetése alatt álló román szociális szervezetek intézkedéseket tettek, amelyek körülbelül tizezer öt és tizennégy év közötti gyermeknek Bukaresten kívül való tartózkodását akarják biztosítani. A szociális szervezetek saját otthonaikon kívül a fővárosból elszállítandó gyermekeket a vidéken magánházakban is elhelyezik. A gyermekek itt gondos ellátásban részesülnek és naponta orvosi vizsgálat alá kerülnek.

— GANDHIT VALÓSZÍNŰLEG ISMÉT LETARTÓZTATJÁK. Londonból jelentik: Amery indiai miniszter az alsóházban válaszolt egy kérdésre és úgy nyilatkozott, hogy Gandhit valószínűleg újra letartóztatják, míhelyt egészségi állapota tartósan megjavult. Kijelentette a miniszter azt is, nem tud arról, hogy Gandhi kihallgatást kért volna az indiai alkirálytól.

— NEGYVEZESER CIGARETTÁT LOPTAK. Bécsből jelentik: Négy francia polgári munkás René Ferin, Gaston Piget, Marcelle Piget és André Beaulaton súlyos lopás vádjával terheltlen került a leobeni különbíróhoz. A munkások, akik Kapfenbergben dolgoztak, az éjszakai elsőéltetés leple alatt betörték egy dohánytözsébe és onnan 40.000 cigarettát, továbbá nagymennyiségű szivart és dohányt vittek el és magukhoz vették a boltban takált készpénzt is. A cigaretták egyrészt azután Grácban tízszerez áron értékesítették. A bíróság a főkolompot, René Ferint, aki már többször volt büntetve, halálra ítélte, társaira pedig három évtől tíz évig terjedő fegyházbüntetést szabott ki.

— MIKOR ÉRNEK A FÜLDRE A LÉGVÉDELMI LÖVEDÉK REPEZDARABJAI. A légvédelmi lövedékek repeszdarabjai elleni védekezésről ír a Neues Wiener Tageblatt. Felhívja a közönség figyelmét, hogy ezt a veszélyt nem szabad lelcicsinyelni. A gránátok repeszdarabjai óriási áttűréssel hullanak le, mert a lövedékek több kilométer magasságban robbannak. Súlyos sebesüléseket, sőt halált is okozhatnak. A szilánkok később érnek a földre, mint amikor a lövedék robbanásának zaját meghalljuk, mert a hang 333 métert tesz meg másodpercenként, a repeszdarabok pedig nem érkeznek túl gyorsan, mert csipkés formájuk miatt nagy levegőellenállásba ütköznek. Azok a szilánkok, amelyeket a robbanás ereje lefelé lök, gyorsabban esnek le, mert kezdősebességük van, azok azonban, amelyeket felfelé hajt, először messze felrepülnek, ott megállanak és onnan hullanak le egyre sebesebben. Mindenképp időnk van tehát a robbanástól számítva valami fedél alá vonulni.

— MILYEN MAGASRA REPÜLNEK A LEPKÉK? Az idei nyáron történt, hogy egy jégverés alkalmával Németországban egy lepkét találtak egy jégkockába befagyva. Minthogy a jég csak igen magas levegőrétegekben ké-

ződik, a lepkének is ilyen magassra kellett felrepülnie. Ez érdekes kísérletre hívta fel a figyelmet, amit repülőgépekkel hajtottak végre. A repülőgépek óriási hálókat vontattak maguk mögött és ezekben a hálókbán lepkének kívül sok más egyéb rovar is találták 6—8, sőt 10.000 méter magasságban is. Valószínűnek tartják, hogy ezeket az apró állatokat emelkedő légáramlások viszik fel a magasba. Az ilyen módon összefogott élőlények nagyrésze egyébként olyan kicsi volt, hogy csak mikroszkóp alatt sikerült felfedezni őket. A légáramlás befolyásának eredménye az is, hogy legyek és más rovarok hegyeken és országokon át el tudják szállítani a betegségeknek és járványoknak csiráit. A légáramlás ezeket nemcsak a magasba ragadja, hanem hosszú távolságokon át is magával viszi. Érdekes kísérleteket folytattak éppen ezért annak megállapítására is, hogy milyen messze terjedhet a rovaroknak ez a járványhordozó hatása. Nagyobb számú legyet ebből a célból finom yörös festékkel szórtak be és azután erős levegőmozgás mellett elengedték őket. A kísérleti állatok közül igen sokat csak 80, sőt egyes esetekben 150 kilométer távolságban találtak meg ismét.

— HA A SZÉP LEÁNY KERÉKPÁROZNI TANUL. Szomorú következményekkel járt Athénban egy csinos nő ama vágya, hogy kerékpározni tanuljon. A leány tanítására, ami tudvalevően azzal jár, hogy napokig a biciklit tartva kell futkosni, két derék görög ifjú jelentkezett. Tanulás közben szerelm fejlődött ki a fiatalok között. Csak az volt a baj, hogy mindkét lovag beleszeretett a szép leányba. A napokban egyiket halva találták a görögök Bárci-erdejében, egy narancslugasban. A gyilkos fához kötötte és valóságban szétoperálta elevenen. A szerelmi háromszög harmadik tényezőjét, a gyilkost a német megszálló hatóságok ítélték el, természetesen halálra. Erre a görög leány is öngyilkosságot követett el. Így termeli az élet a drámákat...

— HELSINKI FÁT VÁG. Helsinki városa a következő vasárnap vesz részt az önkéntes favágás felkarolása érdekében rendezett országos favágási versenyben. Ezen a napon a főváros apraja-nagyja a környékbeli erdőkbe vonul. Az egész napos munka alatt a Lották gondoskodnak az étkeztetésről.

— JAPÁN EMBERSÉGESEN BÁNIK A HADIFOGLYOKKAL. Tokióból jelentik: A japán kormány közölte Washingtonnal, azt a hajlandóságát, hogy hajót küld Vladivosztozkba a japán felszterületen levő hadifoglyok és polgári internáltak számára ott összegyűjtött szeretetadományok átvételére — jelentette ki hétfőn a kormány hírközlője külföldi újságírók előtt. Kiemelte továbbá, szükségtelen újabb hangoztatása annak, hogy a japán kormány tőle telhetőleg igyekezett a hadifoglyokat és polgári internáltakat a lehetőség szerinti emberség és igazságos bánásmódban részesíteni.

— HUSZONHÁRMAT MALACCOZOTT EGY ANGOL TENYESZKÓCA. Debrecenben nagy szerencse érte Bene József Diószegi-út 18. szám alatti lakost, akinek egy tenyészkocája huszonhármat malacozott. A kistenyésző örmére mindegyik malac életben maradt. Az anyakocánál meghagyott 13 malacot, a többi pedig eladta olyanoknak, akiknél a koca nem malacozott olyan bőségesen és marad hely még az idegen malac részére is. A kistenyésző remek tenyészkocájának sok nézője akadt.

— ÖSKORI LELETEKET TALÁLTAK PERKÁTÁN. Dormuth Arpad, a székesfehérvári múzeum igazgatója Perkátán öskori maradványoka talált. Rábukkant egy eléggé ép állapotban levő földvár, amelyből tűzhelymaradványok, edények töredékei, egyszerű és díszesebb edények ép darabjai kerültek elő. A leletek valószínűleg a bronzkorból származnak. A földvár közelében az ásatások nyomán felszínre került egy urnatemető is, valamint a későbbi római kor egy kis szentélyének több maradványa.

— UJFAJTA ÉPÜLETKÖVEK NEMETORSZÁGBAN. Németországban újabban a fafeldolgozóüzemek a fűrészpórt is igen eredeti módon hasznosítják. E célból a fűrészpórt előbb cementtel keverik, majd formákba öntik és préselik. Ily módon igen hasznos épületköveket nyernek. 14 napi megfelelő szárítási eljárás után az új épületkövek már felhasználást nyerhetnek. Ezen újfajta építési anyagból készült falak előnye, hogy egy 50 cm. vastag fal szigetelőképességével rendelkezik, ezenkívül szigetelhető és fűreszelhető és fűreszelhető, valamint jól szállítható és tartósság tekintetében is vetekszik a rendes téglával. Ezek az épületkövek elsősorban a gyors építkezést igénylő házak előállítására alkalmasak. Így pl. szűkségházakok, barakok, stb., a jövőben kizárólag ilyen anyagból készülnek. Az új építési anyag előnye, hogy a padlótól tétőig minden célra alkalmas és csupán az ablakkeretek és ajtók készülnek továbbra is fából. E házak tetszetős külsejükön kívül azért is előnyösek, mert felépítésük igen gyorsan lebonyolítható.

— KINAI MAGYAR MISZSZIONÁRIUS VÉRTANUHALÁLA. A Tokióban megjelenő „Keltázsiai Magyarság” című folyóirat hírt ad Matkovic Jánosnak, a yanfa (Kina) szalézianus misszió vezetőjének vértanuhaláláról. A misszióvezetőt, aki 1907-ben a györmegyei Markotabögödén született, kónai banditák február 2-án, miközben K'wangtung tartomány északi részében levő Yanfa városa felé utazott, megcsónkították és meggyilkolták. Sanghaiban és Tokióban gyászmisét tartottak a vértanuhalált halt szalézi atya lelkiüdvéért. A tokiói gyászmisén megjelent a magyar követ, a követség tagjai és sok Tokióban élő magyar is.

— A NÉGER A LEGGYILKOSABB FAJ állapítja meg egy svájci tudós, aki egy életet szentelt arra, hogy meghatározza; melyik fajta ember, mily mértékben vérengző? Erre eltes, hogy vérszomjasság tekintetében első helyen a

néger s utána mindjárt a zsidót, az indiánt, a kínait s csak azután az arabot, a délamerikai patagont említi meg. Az európai népek közül a leghevesebb véru, tehát legkönnyebben ingerelhető a spanyol, aztán sorban az olasz, a dán, a norvég, mi magyarok a kilencedik, a németek a tizenegyedik helyen állnak. Ami a négereket illeti, a tudós megjegyzi még, hogy a négernek, természeténél és származásánál fogva nincs érzéke az emberélet méltósága iránt. A néger akkor is öl, ha arra semmi sem kényszeríti. A tudósnak igaza van. Látjuk, mit művelnek a négerbombázó pilóták...

TOKIO: Csungking és a kínai kommunista párt között egyezmény jött létre angol-amerikai nyomásra. MTI.

STOCKHOLM: Péter volt jugoszláv király csüörtökön este elfogadta Purics lemondását és Subasics Ivánnak adott megbízást kormányalakításra. Az új kormánynek Mihajlovics nem lehet a tagja. MTI.

KOTKA finn város ellen pénteken reggel szovjetgépek támadást intéztek. Anyagi károk, a polgári lakosságnak veszteségei voltak. A finnek 7 gépet leltek. MTI.

OLASZORSZÁG déli arcvonalán tovább tartanak a súlyos harcok. A támadásokat a németek visszaverték. MTI.

KELETEN a bolsevisták támadásai mindenütt meghiúsultak. Erős német repülőkötelékek Rovno és Sarni pályaudvarait támadták igen jó eredménnyel. MTI.

UUSI Soumi írja: az angol és amerikai kormány előterjesztést tett Dél-Svédországba repülőterek átengedésére. Svédország ezt erőlyesen visszautasította. MTI.

ANGOL hír szerint a Purics-kormány helyébe hármas kormányzótanács lép, melyben a szerbket Szimovics, a horvátokat Subasics, a szlovéneket Tankar képviseli. MTI.

EGY PERC MOSOLY.
Törzsvendég: Ez a pörkölt legalább egy hete!
Pincér: Ebben ön is hibás!
Törzsvendég: Hogy-hogy?
Pincér: Már egy hete hiába kínáltam.

— Gyere, anyukám, játszunk alatkertet. Én leszek az elefánt.
— És én mi leszek?
— Te leszel a közönség, aki az elefántnak cukrot meg magyarót ad.

— Mondd, Linka néni, miért pingálsz magad?
— Hogy szebb legyek!
— És miért nem leszel mégis szebb?

Felsődunántúli HÉTFŐ.
Felelős szerkesztő és kiadó: Kardos Arpad.
Németországi főmunkatárs: Farsky Tibor.
Kiadja Fidelitas Lapkiadó Vállalat kft.
Nyomatott: vargyasi Máté Ernő könyvnyomdájában, Sopron.